

перспективу наукових розвідок, а саме аналіз вербальних засобів вираження шкільних стереотипів у британських фільмах про школу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бартминский Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике/ Ежи Бартминский // Индрик. -2005. - С.285.
2. Гайданка Д. Б. Дискурс кіно в ракурсі новітніх парадигм досліджень: особливості і типологія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v16/29.pdf> .
3. Сорокіна Н. Методологічна типологія стереотипів, як компонент змістового навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі/ Сорокіна Наталія // Мова і культура.- 2013. - № 3 (23). – С.120-139.
4. Glatthorn A. Curriculum for the New Millennium [Електронний ресурс] /Alla A. Glatthorn, Jerry M. Jallall // Education in a New Era; Edited by Ronald S. Brandt. – Alexandria : VA ASCD, 2000. – Режим доступу: www.ascd.org/.../Curriculum_for_the_New.
5. Lippmann W. Public opinion / Walter Lippmann. – N.Y.: Macmillan, 1992. – 427р.

Писаренко Наталія Миколаївна

викладач кафедри іноземних мов

Київський національний університет технологій та дизайну

(м. Київ)

ОСНОВНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ

Переклад художньої літератури – це складна і надзвичайно важлива форма перекладацької діяльності, яка об'єднує різні культури та мовні традиції. Дуже часто якісний переклад може стати навіть повноцінним літературним твором. Це найчастіше притаманне поетичному перекладу. Саме переклад поезії

викликає багато труднощів і є однією з найскладніших форм художнього перекладу. Аналіз останніх досліджень і публікацій виявляє багато теорій поетичного перекладу, розроблених такими вченими як В.Г. Белінський, А.І. Смирницький, А.С. Бархударов, Р. Якобсон та ін. Сучасні філологи та викладачі теж роблять свій вклад у дослідження перекладу англомовних поетичних творів.

Головною метою нашого дослідження є аналіз основних труднощів, які виникають під час перекладу англомовної поезії українською мовою.

Поезія у власному значенні слова, на відміну від просто віршованої форми мовлення, характеризується особливостями змісту, конденсацією думки та образу, а також підвищеною емоційністю. Всі аспекти мови в поезії виконують експресивну функцію. В поетичному творі всі елементи – фонетичні, лексичні, синтаксичні, метричні – тісно взаємопов'язані, знаходячись у певних відношеннях одне з одним. Головна особливість, яка відрізняє віршовану мову від прози, – це чітка ритмічність малюнка, яка легко сприймається. Перекладач віршів тому і стикається з завданням особливої важкості: він пов'язаний з розміром, римою, кількістю складів та строф, тобто він повинен створити своєю мовою твір, який носії цієї мови сприйняли б як поетичний [2; С. 124].

Аналіз досліджуваних англомовних поетичних творів та їх перекладів дозволив виділити наступні основні труднощі:

1. У сучасній англомовній поезії, головним чином, простежується відсутність рими, що є проблемою для українського перекладача.

Правильна оцінка системи римування або ж відсутність рими взагалі має важливе значення для відтворення композиційних особливостей англомовних поезій у перекладі.

2. Характерною рисою при перекладі віршів можна вважати намагання перекладачів відтворити ритм першотвору, зберігати кількість складів та розташування акцентів відповідно до розміру вірша.

У спробі відтворити ритм оригінального поетичного твору, перекладач стикається з нехарактерними для своєї мови прийомами, які потрібно передати,

але мовою зрозумілою читачеві:

...I am the musk rose opening

Unattended, the fern on the boggy summit...

I am the one whose love

Overcomes you, already with you

When you think to call my name... (Jane Kenyon «Briefly It Enters, and Briefly Speaks»)

...Я – недоглянута квітка, що майже розквітла,

Чи папороть на болотистій вершині...

Я – Та, чиє кохання

Охопить Тебе, що вже з Тобою,

Коли називаєш мене на ім'я... (переклад – Адаменка М.В.) [1].

3. При поетичному перекладі неминучі істотні перетворення багатьох аспектів оригіналу.

Для того, щоб правильно передати образ або фразу у перекладі, іноді їх необхідно зовсім змінити. При перекладі з англійської на українську неминучі додаткові, окрім звичайних, втрати інформації або ж перекладач буде змушений вдаватися до ампліфікації рядків, що, в свою чергу, вплине на ритм, стиль та ін. (ланцюжкова реакція). Проте багатьом перекладачам таки вдається уникати ампліфікації рядків, зберігати тип римування, вид рим та ін. Головне – відтворити дух, настрої вірша, а, за словами М.С. Гумільова, правильно відтворений дух компенсує всі інші недоліки віршованого перекладу [4].

4. Існує проблемність досягнення адекватного сприйняття поетичного твору, що часто визначається складною природою поетичного образу.

Визначення еквівалентності композиційних структур поетичного тексту у перекладі має відігравати значну роль в адекватному відтворенні семантичного образу. У деяких випадках перекладач відтворює поетичний образ оригіналу за допомогою схожих прийомів, наприклад синтаксичне уподібнення, граматичні заміни або ж експлікації, вважаючи, що тільки таким чином можна передати головну думку автора:

...I am water rushing to the wellhead,

Filling the pitcher until it spills... (Jane Kenyon «Briefly It Enters, and Briefly Speaks»).

...Я – саме та вода, що мчить до джерела,

Наповнюючи глечик сповна... (переклад – Адаменка М.В.) [1].

5. Наступним чинником, що ускладнює процес перекладу, є відмінність культур та історичного підґрунтя, яке супроводжувало розвиток американської, англійської та української поетичних думок.

6. Наступний ряд труднощів виникає при перекладі слів-реалій, які добре відомі читачам мови оригіналу, і можуть бути зовсім незнайомими представникам іншої культури.

У непоетичному тексті подібні слова-реалії можна передати описово, але під час перекладу вірша обсяг тексту дуже обмежений, і перекладач вимушений шукати відповідники подібним реаліям в мові сприймаючої культури. Крім того, у поетів-експериментаторів слова-реалії, як правило, виступають частиною складних поетичних образів, тому для забезпечення адекватного перекладу, український перекладач мусить знайти, а нерідко й винайти, слово, яке б мало таке саме емоційне та експресивне навантаження та викликало відчуття й асоціації в українських читачів, подібні тим, які викликають образи оригіналу. Наприклад, дослівний переклад емоційно забарвленого «angelheaded hipsters» з поезії «Плач» Аллена Гінзберга не повністю задовольняє вимоги адекватного поетичного перекладу. Словосполучення «янголоподібні гіпстери» не має подібного оригіналові експресивного навантаження, бо слово «гіпстер» незнайоме українській культурі і не викликає в читачів очікуваних емоцій. Єдиний ефект, який досягається цим словосполученням, це ефект здивування, відчуття близькості чогось незрозумілого та незвичного.

7. Наступний ряд труднощів виникає при передачі складних метафоричних образів, які базуються на неочікуваному сполученні звичайних, добре знайомих слів.

Подібними метафорами насичений «Плач» Аллена Гінзберга – «on windows of the skull», «unshaven rooms», що підсилюють відчуття безнадійності та приреченості, які грають панівну роль майже в усіх поезіях автора [3].

Як бачимо, труднощів, що виникають при перекладі англомовної поезії українською мовою, досить багато. Проблеми, на які акцентована увага в даній роботі, складають лише маленьку частину від загальної кількості лінгвістичних та культурних чинників, які потрібно враховувати під час перекладу англомовної поезії. Тому дана тема потребує подальшого ґрунтовного вивчення та осмислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаменко М.В. Особливості перекладу сучасної англомовної поезії / М.В. Адаменко // Лінгвістичні дослідження. – 2012. – Вип. 34. – С. 248-253. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2012_34_45
2. Павленко Н.О. Збереження поетичного потенціалу епітетів при перекладних трансформаціях / Н.О. Павленко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2004. – Вип. 16. – С. 123-125.
3. Скалевська Г.О. Проблема перекладності американської експериментальної поезії 50х-60х рр. 20 століття / Г.О. Скалевська // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. – 2014. – Вип. 206. – С. 148-154. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_fil.n_2014_206_24
4. Харитонов І.К. Про три переклади поезії О. Поупа «Самопізнання» / І.К. Харитонов // Література та культура Полісся. Серія: Філологічні науки. – 2015. – Вип. 78. – С. 220-230. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ltkpfil_2015_78_27